Babeş–Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
Közgazdaság és Gazdálkodástudományi Kar
Egyetemi év: I
Félév: II

Tudományos kutatás módszertana
Syllabus

I. Általános információk az előadásokról és szemináriumokról

Tantárgy neve: Tudományos kutatás módszertana
Kódszám: EBE0023
Kreditszám: 4
Helyszín: 526
Órarend:
Lásd az ***Oktatas rendje.pdf*** fájlban.

II. Az előadás és szeminárium tituláris oktatója

Név, tudományos fokozat: Fekete Szilveszter
Elérhetőség (e-mail cím, esetleg telefonszám): szilveszter.fekete@gmail.com
Fogadási óra: Hétfőn és pénteken, 12:30 – 14:00, 223-as szoba

III. A tantárgy leírása

A tárgy célja, hogy bevezesse a hallgatókat a kutatásmódszertan alapfogalmaiba, megalapozva a szakdolgozat írásához, esetleg további tudományos munkák elkészítéséhez (TDK) szükséges tudást.

A gyakorlatiasságra való tekintettel olyan témákkal is foglalkozunk, mint: hogyan tanuljunk, hogyan olvassunk (tudományos, szakmai szöveget), hogyan hallgassunk előadásokat, hogy tartsunk előadásokat.

A középpontba a hallgatók problémakereső és -megoldó készségének a módszeres fejlesztését, a kreatív, kombinatív, kísérletező gondolkodás ösztönzését és a kritikai látásmód erősítését állítjuk. Ezért az előadásokon hangúlyt kap az interaktivitás, a szemináriumok pedig kizárólag foglalkozás jellegűek.

IV. Kötelező könyvészet

1. Majoros Pál: A kutatásmódszertan alapjai
   Perfekt Kiadó, Budapest, 2004
   [a kar könyvtárában, 2 példányban]
2. Szabó Katalin: Kommunikáció felsőfokon

Kossuth Kiadó, Budapest, 2002
[a kar könyvtárában, 1 példányban]

3. Mundsack Allan (szerk.): Hogyan tanuljunk? Kulcs a sikeres tanuláshoz
Panem Kiadó, Budapest, 2006
[a kar könyvtárában, 2 példányban]

V. A tantárgy oktatása során használt eszköztár

- ☑ Videoprojektor (előadásokon és egyéni prezentációkhoz a szemináriumok során)
- ☑ Fénymásolt anyagok (tudományos és szakmai folyóiratok, tudományos munkák)
- ☑ Adatbázis, internetes források (előadáson demonstratív jelleggel, valamint a diákok egyéni munkája során)

VI. Az előadások, szemináriumok, részfelmérések/parciális vizsgák, elvégzendő feladatok részletes terve/beosztása

ELŐADÁSOK

1. héten
Cékitűzés: a tárgy rövid bemutatása, miért érdemes választani
Alapfogalmak és kulcsszavak: témák, tervezett struktúra, vizsgakövetelmények
Tematika

2. héten
Cékitűzés: tanulás módszertana
Alapfogalmak és kulcsszavak: tanulás, hallgatás, (előadás közbeni) jegyzetelés
Tematika
- Hogyan, mit, kivel, mikor, hol tanuljunk
- Hogyan készüljünk az előadásokra
- Hogyan hallgassuk az előadásokat (jegyzetelés technikája)

Foglalkozás
- Néhány diák bemutatja tanulási szokásait; rövid vita

Egyéni munka
- Mindenki készítsen ***adott előadásról jegyzetet***

Kötelező irodalom
  - Mundsack A.: 2. és 3. fejezetek
  - Szabó K.: 6. fejezet

3. héten
Cékitűzés: olvasás módszertana
Alapfogalmak és kulcsszavak: olvasás, átolvasás, szövegértés
Tematika
- Mit hogyan olvassunk

- Olvasási technikák (átolvasás, felderítő olvasás, „valódi” olvasás)
- Olvasási hibák, javítási lehetőségek

Foglalkozás

- Tanulmányok gyorsolvasása tudományos folyóiratokból
- Alkalmazott stratégia megvitatása
- A gyorsolvasás eredményének bemutatása

Egyéni munka

- Mindenki készítsen egy közismert ***tankönyv adott fejezete alapján jegyzetet a mondanivaló felismerése (skipping) módszerrel***

Kötelező irodalom

  - Mundsack A.: 4. és 5. fejezetek

4. héten

Cékitűzés: előadások, prezentációk készítése

Alapfogalmak és kulcsszavak: előadás, prezentáció, vita

Tematika

- Előadások szerkesztésének alapelvei
- Mit hogyan prezentáljunk
- Kérdezz – felelek, avagy hogyan készüljünk a vitára
- Beszédtechnika, javítási lehetőségek

Foglalkozás

- Egy nemrég készült tanulmány valós prezentálása (akárcsak egy tudományos konferencián),
- amelyet közös vita követ.

Csapatmunka

- Minden csapat készítsen a ***kiadott tudományos munkáról előadást***, melyet a szemináriumon prezentál.

Kötelező irodalom

  - Szabó K.: 5. fejezet

5. héten

Cékitűzés: témaválasztás és a kutatási munka szervezése

Alapfogalmak és kulcsszavak: témaválasztás, kutatási terv, témavezető

Tematika

- Kutatási cél és témaválasztás
- Hogyan készítsünk kutatási tervet
- Előzetes tájékozódás és koncepció elkészítése
- Konzulens tanár választása

Csapatmunka

- Minden csapat válasszon témát (esetleg az előadó tanár javasol) és
- készítsen egy ***rövid tudományos munkát***, melyet a vizsgán kell leadni.
- A dolgozat tartalmi és formai szempontok alapján kerül értékelésre.

Kötelező irodalom

  - Majoros P.: 1. és 2. fejezet
  - Szabó K.: 2. fejezet

6. héten
Cékitűzés: irodalomgyűjtés és feltárás
Alapfogalmak és kulcsszavak: forráskutatás, keresés interneten és adatbázisban, szakirodalom gyűjtése
Tematika

- Irodalomgyűjtés és bibliográfia készítés
- Forráskutatás: könyvtárakban, interneten, adatbázisokban
- Speciális kereső rendszerek, magyar és idegen források, elérhetőségi tippek

Kötelező irodalom

  - Majoros P.: 2. fejezet
  - Szabó K.: 2. és 3. fejezet
  - Mundsack A.: 7. fejezet

7. héten
Cékitűzés: jegyzetelési és kivonatolási technikák
Alapfogalmak és kulcsszavak: cédulázás, jegyzetelés, vázlatkészítés
Tematika

- Cédulázás, jegyzetelés és vázlatkészítés technikája
- Kapcsolódás az előadásjegyzetelés kérdéseihez

Kötelező irodalom

  - Majoros P.: 2. fejezet
  - Szabó K.: 2. fejezet

8-10. héten
Cékitűzés: kutatási és elemzési módszerek
Alapfogalmak és kulcsszavak: kvalitatív és kvantitatív kutatás, ontológiai és episztemológiai kérdések, elemzési módszerek
Tematika

- Kutatási/elemzési filozófiák (ontológiai és episztemológiai felfogások)
- Kutatási módszerek (kvalitatív, kvantitatív eljárások)
- Információgyűjtés, statisztikai adatgyűjtés
- A mintavétel technikája
- A megfigyelés
- Kérdőíves vizsgálatok
- Az interjú
- Terepkutatás
- Esettanulmány készítése
- A kutatások etikai kérdései

Foglalkozás

- Közösen elemezzük a korábban kiadott tanulmányokban alkalmazott módszereket

Csapatmunka:

- Minden csapat a ***kiválaszt egy elemzési módszert***, majd keres egy ***tudományos munkát amely az adott módszerrel készült***.

Kötelező irodalom

  - Majoros P.: 3. fejezet

11. héten
Cékitűzés: dolgozat elkészítése: tartalmi kérdések
Alapfogalmak és kulcsszavak: dolgozat vázlata, tartalomjegyzék, stílus, nyelvhelyesség
Tematika

- Hogyan készül térkép a dolgozatról: vázlat és tartalomjegyzék
- Stíluselemek a dolgozatban
- Nyelvhelyességi problémák (idegen szavak, szakszavak, zsargonok használata)
- Hogyan fejlesszük stílusunkat?

Kötelező irodalom

  - Majoros P.: 4. fejezet
  - Szabó K.: 1. és 2. fejezet
  - Mundsack A.: 7. fejezet

12. héten
Cékitűzés: dolgozat elkészítése: formai kérdések
Alapfogalmak és kulcsszavak: fomai követelmények, idézés, hivatkozás, plágium
Tematika

- A tudományos dolgozatok formai követelményei
- Idézés és hivatkozás szabályai
- Lábjegyzetek, utójegyzetek
- A forrásfelhasználás etikai kérdései
- Saját tapasztalatok, gyakorlati tanácsok

Foglalkozás

- Közösen elemezzük a

Kötelező irodalom

  - Majoros P.: 4. fejezet
  - Szabó K.: 4. fejezet
  - Mundsack A.: 7. fejezet

13. héten
Cékitűzés: korábbi dolgozatok elemzése
Alapfogalmak és kulcsszavak: szakdolgozatok, TDK dolgozatok
Tematika

- Korábbi szakdolgozatok formai és tartalmi elemzése
- Korábbi TDK dolgozatok formai és tartalmi elemzése

Foglalkozás

- A (csoportos) dolgozatok tematikájának és módszertanának véglegesítése

14. héten
Cékitűzés: vizsgázási, pályázási, önéletrajz készítési technikák
Alapfogalmak és kulcsszavak: szóbeli és írásbeli vizsga, pályázat, Curriculum Vitae
Tematika

- Hogyan vizsgázzunk sikeresen?
- Hogyan osszuk be az időnket?

- Hogyan írjunk pályázatokat?
- Hogyan készítsünk önéletrajzot?
- Saját tapasztalatok, gyakorlati tanácsok

Kötelező irodalom

  - Szabó K.: 7. fejezet
  - Mundsack A.: 6. és 8. fejezet

SZEMINÁRIUMOK

1. szeminárium

Célkitűzés: szervezési kérdések, tanulási szokások javítása

Foglalkozások:

- vita a tanulási szokásokról,
- javítási lehetőségek, javaslatok
- csapatok kialakítása (2-3 fő)
- házi dolgozatok témájáról

2. szeminárium

Célkitűzés: gyorsolvasás gyakorlása, mondanivaló felismerése

Foglalkozások:

- minden csapat egy magyar nyelvű és egy román nyelvű szakmai folyóiratot kap
- a csapat kiválaszt egy-egy tanulmányt, melyekből a tanult technikák alapján kiemeli a mondanivalót
- majd röviden bemutatja

3. és 4. szeminárium

Célkitűzés: prezentációk készítés és bemutatás gyakorlása, kommunikációs készség fejlesztése

Foglalkozások:

- Minden csapat a kiadott tudományos munkát prezentálja,
- esetleg saját véleményekkel, tapasztalatokkal kiegészíti, aktualizálja.
- Minden prezentációt szakmai vita követ, melybe mindenki köteles bekapcsolódni.
- A prezentációk minőségét (erős pontjait, hiányosságait) közösen értékeljük.

5. és 6. szeminárium

Célkitűzés: kutatási és elemzési módszerek gyakorlása

Foglalkozások:

- Minden csapat a kiválasztott módszert röviden összefoglalja (ismétlés!),
- majd bemutatja hogyan került alkalmazásra az adott tudományos munkában.
- Fontosabb pontok:
  - kutatási kérdés
  - adatgyűjtés
  - adatfeldolgozás
  - eredmények értelmezése, magyarázata

        - adott-e a szerző választ a kutatási kérdésére
- Esetleg saját véleményekkel, tapasztalatokkal is kiegészíti.
- Minden prezentációt vita követ, melybe mindenki köteles bekapcsolódni.
- A prezentációk minőségét (erős pontjait, hiányosságait) közösen értékeljük.

7. szeminárium
Célkitűzés: összefoglalás, hasznos tanácsok a házi dolgozat készítéséhez
Foglalkozások:
- A tanult módszerek, eljárások, tapasztalatok, élmények összefoglalása
- Mitől lesz „jó" a házi dolgozat

VII. Értékelés módja

A félév során nincs teszt vagy parciális, ezt azonban helsettesítik a szemináriumi foglalkozások, melyek értékelésre kerülnek.

Rendes vizsga
A végső jegy az alábbi összetevőkből áll:

- ***Írásbeli vizsga*: 50%**
  ⇒ Egyéni munka:
    ☑ Írott tesztszerű vizsga elméletből a vizsgaidőszakban (20%)
  ⇒ Csoportos munka:
    ☑ Rövid tudományos munka <u>csoportos</u> megírása (30%)
- ***Egyéni és csapatmunka összesen:* 50%**, melyből:
  ⇒ Egyéni munka: (feltétele az írásbeli vizsgára való befogadásnak!)
    ☑ Előadás jegyzet
    ☑ Tankönyv fejezet jegyzete, skipping módszerrel
  ⇒ Csapatmunka:
    ☑ Előadás kiadott tudományos munkáról (25%)
    ☑ Kiválasztott elemzési módszer bemutatása egy konkrét tudományos munka példáján (25%)
- ***Szemináriumi tevékenységekre kapott pontok.***

Az előadásokon és szemináriumokon a jelenlét *kötelező*, azonban nem pontozandó. A szemináriumi vitákba való bekapcsolódás, saját vagy mások hibáinak észlelése és kijavítása, konstruktív kritikák megfogalmazása, tehát az aktív részvétel szemináriumi tevékenységnek minősül és pontozásra kerül.

A katalógusba írandó végső jegy meghatározása kerekítéssel történik; kerekítésre egy alkalommal, az előbb bemutatott összetevők súlyozása után kerül sor.

Pótvizsga
A végső jegy az alábbi összetevőkből áll:

- ☑ Írott tesztszerű vizsga elméletből a vizsgaidőszakban (40%)
- ☑ Rövid tudományos munka egyéni megírása (60%)

IX. Kiegészítő könyvészet:

1. Umberto Eco: Hogyan írjunk szakdolgozatot
   Kairosz Kiadó, Budapest, 1996
   [az Erdélyi Múzeum Egyesület (EME) könyvtárában, 2 példányban]
2. Earl Babbie: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata
   Balassi Kiadó, Budapest, 2004
   [a Bolyai Társaság könyvtárában, 1 példányban]
3. Laki János: Tudományfilozófia
   Láthatatlan Kollégium sorozat, Osiris Kiadó, Budapest, 1998
   [a Bolyai Társaság könyvtárában, 1 példányban]
4. Thomas S. Kuhn: A tudományos forradalmak szerkezete
   Osiris Kiadó, Budapest, 2002
   [a Jakabffy Elemér Alapítvány könyvtárában, 1 példányban]
5. Uma Sekaran: Research Methods for Business. A Skill Building Approach
   John Wiley and Sons, 2003